

Den gamla pannan sålde jag!

Bengt-Erik Löfgren

Av ren nyfikenhet så frågade jag helt enkelt 15 st villaägare som under hösten 1996 bytte ut sin gamla värmepanna mot en ny: – Vad gjorde du av den gamla pannan? Av elva fick jag samma svar: – Den sålde jag! Med en stolthet i rösten förklarar man gärna att den pannan köpte en granne eller en bekant. Jag träffar också på många människor som med samma stolta övertygelse berättar om att de gjort sitt livs affär när de köpte grannens gamla panna för bara några hundralappar (!) och att den kommer att hålla i många år än. – Därför föreslår jag – inför en skrotningspremie på gamla pannor så de försvinner från marknaden.

Mot bakgrund av den senaste tidens miljödebatt om höga utsläpp från småskalig vedeldning, om stora brandrisker med gamla dåliga pannor och en ökad energianvändning på grund av dåliga verkningsgrader är det underligt att någon ens tänker tanken att installera den produkt som grannen redan har kasserat.

Vi har i vårt land idag ett av Europas äldsta pannbestånd med en medelålder på cirka 24 år! Det är nästan dubbelt så gamla pannor som tyskar och fransmän har. Och vad än värre är – 25–30 procent av de nya pannorna som installeras – är fortfarande gammal föråldrad teknik.

Stora utsläpp

Vi vet att 80 procent av utsläppen från vedpannor kommer från kanske 20 procent av de äldsta och sämsta pannorna. Vi vet att bara 1 av 4 vedeldande villaägare har en ackumulatortank

kopplad till sin vedpanna. Trots att vi dessutom vet att utsläppen av cancerogena ämnen med ackumulatortanken minskar med uppemot 90 procent och utsläppen av andra kolväten med 70 procent – samtidigt som vedförbrukningen minskar med 10–15 procent. Vi vet också att en ny modern vedpanna eller pelletsbrännare därutöver ytterligare reducerar utsläppen med 70–90 procent och ytterligare förbättrar verkningsgraden.

Inför skrotningspremie

Min frågeställning är allvarligt menad och återspeglar en skrämmande inställning både hos landets myndigheter och hos rörledningsföretag. Många fackmän som skall hjälpa villaägarna att välja rätt utrustning struntar uppenbart i vad och varför man installerar utrustning hos kunden. Jag är övertygad om att minst 75

procent av de återuppstadda pannkadavren är installerade av någon mindre nogräknad rörläggare eller svartjobbare som vill tjäna en slant.

Kanske är det dags att införa en skrotningspremie på gamla pannor bara för att få bort dessa från marknaden. Detta är en fungerande metod när det gäller gamla skrotbilar.

Kan vi inte ens få fackfolket att sluta upp att befatta sig med dessa produkter då tror jag heller inte att vi kan få villaägare Andersson och Johansson att avstå från att köpa dessa kadaver heller.

Det kommer att ta många, många år innan vi har fått genomslag för den nya och bättre tekniken om inte samhället börjar ställa krav och om inte VVS-branschen tar sig i kragen och lyfter kompetensen inom de egna leden. Det börjar också bli brättom om inte stinkande skorstenar och skenande brandskadekostnader skall tvinga fram förbud och begränsningar för all småskalig bioenergianvändning.

Naturvårdsverkets förslag

Därför är Naturvårdsverkets förslag om skärpta miljökrav ett steg i rätt riktning. Kraven omfattar såväl ny teknik som befintligt installerad teknik. I korthet innebär förslaget, när det gäller ny teknik, att det från och med nu är förbjudet att installera icke miljögodkänd teknik och att alla

installationer blir byggnämspliktiga generellt.

Från den 1 juli 1997 gäller även förändrade sotningsfrister där antalet sotningar per år minskas. Men man inför en obligatorisk och protokollförd besiktning av utrustning och säkerhet. Det betyder i klartext att sotaren kan följa upp att inga undermåliga installationer görs och att den gamla pannan verkligen hamnar där den hör hemma.

Komplettera med tank

Men miljöförslaget innebär även, när det gäller befintlig teknik, att samtliga vedeldade pannor skall vara kompletterade med ackumulatortank senast år 2005. Vidare kan det bli tvingande krav på att byta ut vedpannor äldre än 30–35 år eller att på annat sätt byggas om dessa så att de ger godtagbara miljöprestanda.

När det här trycks har remisstiden precis gått ut. Det mesta talar i skrivande stund för att förslaget kommer att gå igenom.

Energiuppgörelsen

Glädjande är även att energiuppgörelsen och regeringens så kallade energiproposition innehåller satsningar även på småskalig bioenergianvändning. Som det ser ut i dagsläget kommer hus med direktverkande elvärme att med 30 procentigt bidrag (upp till 30 000 kr) kunna konvertera till vattenburen värme. I bidraget ingår inte värmepannan eller en

värmepump, men bidraget inkluderar installation av en ackumulatortank.

Bidrag till eleffektbegränsande åtgärder på upp till 10 000 kr ytterligare torde däremot kunna ges till installation av effektvakter men även till lokaleldstäder, ved- och pelletspannor mm.

Den slutgiltiga utformningen är inte klar ännu, men klart är att bidrag kommer att beviljas till installationer som påbörjats tidigare 1 april 1997. Även detta är steg i rätt riktning och som med rätt detaljutformning skulle kunna bidra till ett ökat köpintresse för rätt sorts teknik.

Auktorisera rörinstallatören
Oavsett vad vi har för miljökrav och bidrag så är detta inte tillräckligt om vi inte samtidigt höjer kompetensen hos landets rörmokare och pannförsäljare. Även om tekniken finns så kan en felaktig eller undermålig installation äventyra hela resultatet.

En vedvärmearläggning måste installeras och dimensioneras efter de förutsättningar som gäl-

ler för varje enskild anläggning. Det betyder att varje anläggning är mer eller mindre unik.

Det är fackmannen/försäljarens roll att ta reda på- och samordna dessa förutsättningar. Att se rökkanal, panna, eldningsapparat, ackumulatortank, bränsle och handhavande som en enhet, där det är helheten, och funktionen tillsammans, som är avgörande för det slutgiltiga resultatet.

Detta ställer höga krav på en fackmans kompetens när det gäller utrustningsval och installationskunskap. En kunskap som idag saknas hos flertalet av landets verksamma rörmockare.

Det talas ibland om ett "körkort" för vedeldare, men jag anser det är mångdubbelt viktigare att vi får "auktoriserade rörmockare" som kan dokumentera att man vet vad man egentligen sysslar med. En vedpanneinstallation är en stor affär för en enskild villaägare. Skulle denna investering dessutom sedan visa sig vara undermålig, eller rent av felaktig, kan det bli en katastrof för den enskilde villaägarens ekonomi.

Av Bengt- Erik Löfgren

DEN ÖVERLÄGSNA AUTOMATISKA VEDPANNAN

Jämä Nature 40

Upp till 1/2 meters ved ryms in i brännkammaren som fungerar enligt underförbränningsprincipen.

Den keramiska brännkammaren och efterbränningskatalysatorn revolutionerar vedeldningen. Vedeldningen är nu

Bekymmerslös

- inget onödigt eldningsarbete

Effektiv

- sparar in på vedkonsumtion

Rent

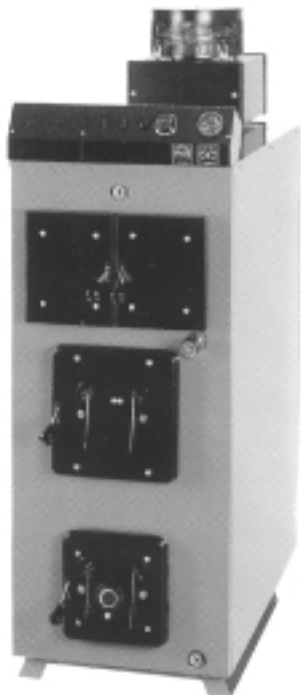
- ren förbränning

Jämä Nature 40 ställer inga krav på drag och skorstenens längd.

Enkelt

- inga kärvande spjäll

Använd inhemsk naturprodukt och värm effektivt med ved - bästa sättet att spara.

JÄMA tek Kb

Storgatan 55, 523 00 Ulricehamn

Tel: 0321-145 90 • Fax: 0321-145 86

I N B J U D A N T I L L :

Träffpunkt Göteborg!

När det åter dags för Skandinaviens i särklass största och mest givande bilbilnäs- MiljöTeknik 97 (f.d. Miljö) och värderegionalkommunalt tekniska mäs- KommunLeverantör 97, parallellt arrangerar vi konferenserna Ecology med ett 50-tal seminarier, LedarEcology med inriktning på management/miljö och ett separat konferensprogram med kommunal inriktning. Två nässor och tre konferenser - sammanlagt fem goda skäl till ett mycket givande närbesök i det somarglada Göteborg 26-29/8 1997. Välkomna!

MILJÖTEKNIK 97

Fackmässan för
industriell-och
kommunalmiljöteknik

Beställ entrébiljetter via Internet:

www.swefair.se/miljoteknik
www.swefair.se/kommun

Tekniskinköps-
mäs-
mäs-
mäs-
kommuner

- Skicka _____ st. fribiljetter till:
 MiljöTeknik 97 KommunLeverantör 97
- Skicka _____ st. konferensprogram för:
 Ecology 97 KommunLeverantör 97
 LedarEcology
- Jag vill ställa ut, kontakta mig!
 Skicka info om förmånliga resepaket!

Namn _____

Företag _____

Postadress _____

Postnr. _____

Ort _____

Tel. _____

Fax _____

Faxa talongen på 031-160330 eller skicka den med post till: Svenska Mässan, MiljöTeknik 97/KommunLeverantör 97, Box 5222, 402 24 Göteborg.

MiljöTeknik 97 & KommunLeverantör 97, 26-29 augusti 1997 i Göteborg. Centrum för miljö- och kommunaltekniska affärer.

